

“Sóc lleial a Ferran Torrent i a mi mateix”

El director i productor de cinema Ventura Pons (Barcelona, 1945) ha estrenat *La vida abismal*, adaptació de la novel·la *La vida en l'abisme*, de Ferran Torrent, una crònica dels joves que es van fer homes durant el darrer franquisme. El protagonista, Ferran, té vint anys i no troba el seu lloc a la València del darrer franquisme, la dels setanta. Tot canvia quan coneix el Xino, un jugador de cartes que li descobreix com sobreviure a la vora de l'abisme. Ventura Pons també és autor del guió. Oscar Jaenada i José Sospedra encapçalen el nombrós repartiment d'actors valencians: Antonio Valero, Juli Mira, Pepa López, Pep Cortés, Albert Forner, Isabel Rocatti i Nausica Bonnin. És la pel·lícula número divuit del realitzador.

—Què és el que us va fer interessar per *La vida en l'abisme*, la novel·la de Ferran Torrent?

—Per mi, fer cinema és explicar històries, bàsicament, i en vaig trobar una en el llibre, un llibre amb el qual em vaig sentir molt identificat de seguida. Parla d'un tema en què m'hi trobo a dins perquè parla d'amistat, un tema molt present a la meua filmografia. I també de la mort. I tracta també de com val la pena viure la vida amb passió. En aquest cas el joc de les cartes, però per mi les cartes és una metàfora de la vida. I em va agradar molt l'època. La conec i tenia ganes de tornar-hi.

—Penseu, per tant, que us heu fet vostra la novel·la, sense trair-la?

—Parteixo de la idea que un llibre és un llibre i una pel·lícula, una pel·lícula. He volgut mantenir una lleialtat a la novel·la i una lleialtat a la meua obra. I penso que és un objectiu aconseguit. Cal dir que he tingut una llibertat absoluta, sense cap interferència, l'única manera que entenc el treball. En Ferran és el responsable de la novel·la i jo de la pel·lícula, sobretot quan jo n'he escrit el guió.

—Vàreu pensar en Ferran Torrent com a col·laborador en les diferents fases de producció de la pel·lícula? Per exemple, quan escrivíeu el guió o perfilàveu els personatges?

TINA BAGUÉ

Ventura Pons trasllada a la pantalla 'La vida en l'abisme', la novel·la de Ferran Torrent, amb el títol 'La vida abismal'. Està situada a la València dels setanta. Es va estrenar el 26 de gener.

—No. Em vaig llegir la novel·la, em va agradar pels motius que he explicat suara i vaig comprar-ne els drets. Fet el guió li'l vaig enviar i li va semblar bé. I també li ha semblat bé la pel·lícula. Tampoc no és el més important, que quedí content. L'important és la solidesa de la pel·lícula. Però he treballat amb obres de molts autors, com Benet i Jornet, Monsó, Baulenas i Levitt, i a tots els he deixat molt contents.

—La relació del director de cinema amb l'autor d'una novel·la o una

obra de teatre ha de ser aquesta, que millor que no n'hi hagi cap?

—Normalment defenso el concepte anglosaxó que el responsable de la pel·lícula és el director i defenso la llibertat total. Millor que no s'hi fiquin, perquè ells ja han fet la seva, que és el llibre. Hi ha hagut escriptors, a més, que desconfiaven de les possibilitats cinematogràfiques dels seus llibres. Autors tan diversos com Monzó o Levitt, quan han vist el guió s'han sorprès. M'havien dit que no pensaven que els seus llibres es poguessin dur al cinema. I quan han vist el guió m'han dit, tots dos, que no sabien que els seus llibres tenien tantes coses cinematogràfiques.

—En ser una obra d'època, us ha costat especialment?

—L'època és difícil perquè no ens adonem del que ha canviat el món en aquests quaranta anys. Però com que són per a mi "pàgines viscudes", ha estat un plaer. M'ho he passat bomba. A part de l'impacte emocional és bo que la gent jove sàpiga que fins no fa gaire es vivia d'una altra manera, sense la llibertat a tots les nivells que es té ara.

—Ferran Torrent és divertit. Però aquesta època era, si més no en part, angoixant. Com heu resolt aquest contrast?

—Home, Ferran Torrent tampoc no és tan divertit. Això és una tragicomèdia. I a l'època hi ha una misèria moral molt gran. He intentat no caure en cap costumisme i que la mirada estigués entre la ironia i la nostàlgia, per entendre'ns. La novel·la de Torrent és com una autobiografia novel·lada amb elements reals i inventats i per a mi també té pàgines autobiogràfiques, perquè moltes coses ens haguessin pogut passar també a nosaltres. No som tan diferents, al capdavall. Per tot això, ha estat una experiència fantàstica.

—Ha estat l'atzar, bàsicament, el que us ha portat a adaptar tantes obres literàries i teatrals d'autors contemporanis o és un projecte, respon a una idea premeditada?

—Jo no m'invento res. Les relacions entre literatura i cinema fa cent anys que dura i ha durat sempre. El cinema

busca històries i jo busco bones històries a la literatura catalana contemporània, tot i que hi ha molta gent que té una bona vista als ulls i no ho vol veure, no sé si per mala fe. I la prova que la literatura catalana actual és prou rica és la varietat de pel·lícules que he fet. Jo sóc un home que llegeix i va al teatre. I com que els textos que trio són textos amb els quals m'hi sento identificat, això fa que els pugui explicar amb tota l'honestetat del món, coneixent del que parlo.

—**Heu volgut que la part valenciana de la història quedés ben clara i destacada?**

—Ho he intentat. És que la gràcia de la història és que sigui ben valenciana. M'agrada València. La primera vegada que vaig adaptar una novel·la, *Putxa Misèria!*, era valenciana.

—**Heu tingut la sort de fer el cinema que heu volgut, i amb regularitat. Des del 1989, amb *Putxa Misèria!*, precisament, cada any o cada dos, heu estrenat una pel·lícula. Us considereu una excepció, un privilegiat?**

—Em considero un privilegiat perquè faig el que vull fer. Només tenim una vida i fer la feina que has triat, la que t'agrada més fer, és un privilegi. I no vull res més a la vida. Això és el màxim al qual aspiro. El cinema és un treball molt complex i arribar a ser un dels quatre o cinc directors europeus amb més regularitat és una cosa que em produeix una gran satisfacció. A banda d'això, cada pel·lícula te l'has de guanyar. No t'ho donen tot fet. L'únic que demano és salut i idees per tirar endavant.

—**Teniu productora pròpia, Els Films de la Rambla. Això vol dir que heu de treballar de valent en les feines prèvies de preparació de la producció. I, acabada la pel·lícula, en la promoció. Si us poguéssiu estalviar una de les dues etapes que envolten el rodatge i el muntatge, la prèvia i la posterior, quina triaríeu?**

—A mi el que m'agrada de veritat és fer la pel·lícula però per fer-la cal aixecar-la. El que m'agrada és tenir l'invent, aixecar la pel·lícula i fer-la. Però per fer això cal després explicar la bona nova per tot arreu, viatjar amunt i avall, no parar mai. Cada pel·lícula són 25, 30 festivals. I de més a més, les retrospectives, que ara que ja tinc un gruix d'obra em demanen sovint. Però tothom podés plorar pels meus ulls! Em diuen, com

L'actor Óscar Jaenada, protagonista de *La vida abismal*, rep les indicacions de director, Ventura Pons, durant el rodatge d'una escena. Sense ser valencià, l'actor ha après a parlar-lo.

aguantes tant? Si a tot arreu és la mateixa costellada! Cal dir que he fet molts amics per aquests mons de déu, amb tants anys de treballar, i això no ho pot dir tothom. Sóc molt conscient que sóc un privilegiat. M'he fotut un fart de treballar perquè la flauta pot sonar per casualitat un cop i prou. Si no t'hi esforces, no tornarà a sonar.

—**Cal que siguin amics les persones amb les quals trebal·leu?**

—M'agrada treballar amb amics i fer-me amics de les persones amb les quals treballo. Tinc molt bona relació amb tots el qui he treballat.

—**Parlem de tècnica. Ara heu rodat en digital, oi?**

—Es la meua primera pel·lícula filmada en alta definició, que és el futur, tot i que es projecta en 35 mm. La pel·lícula s'ha beneficiat de l'alta definició perquè et dona una gran llibertat, sobretot en el muntatge. Pots fer coses que són molt cares de fer en 35, i li ha anat molt bé a la història.

—**La nova tècnica us ha canviat l'estil?**

—El rodatge és pràcticament igual, amb l'alta definició. Sempre faig servir les eines per a les meves idees. El més important és la idea.

—**Mai no us heu deixat endur per l'esteticisme, per l'impacte visual,**

com d'altres directors. Ara, amb la nova tècnica, no hi heu estat temptat?

—No, no. El més important és la història. La base de la pel·lícula són tres potes. Una és el guió, la història. La segona és el concepte narratiu i la tercera, el repartiment. I per mi la pota més important és la primera. Hi ha directors que fan coses llepades, llepades per llepades o per modern. Però, finalment, què expliquen? L'estètica ha d'estar en funció de la història. Sempre em demano què em provoca la història, si una realització molt planera o una càmera que es bellugui més.

—**Els actors, la seva fesomia, han tingut intervenció en la creació de la personalitat dels personatges?**

—Un amic del narrador, que li diuen Roset, a la pel·lícula passa a ser el Xino, perquè li deien així. És Oscar Jaenada, una bèstia impressionant. Ha fet un treball fins i tot lingüístic. Li vaig posar una filòloga valenciana perquè parlés valencià. A València no es creuen que no en sigui. El de Ferran jove, José Sospedra, va sortir d'un càsting a València. És estudiant d'Art Dramàtic i de Filologia Anglesa. València és una terra d'actors fantàstica. La pel·lícula és molt coral i tots són de per allà baix.

Lluís Bonada